

регіон більш давньої і тонкої культури, ніж північ. Він оспівує солодке блаженство. Прославлення Дами серця поширюється при багатьох дворах Західної Європи: в Бретані, Бургундії, при дворі Елеонори Аквітанської Генріха II в Англії (XII століття). Пані самі сприяли поширенню цього культу, вони були головними натхненниками і справжніми цінителями мистецтва куртуазної любові. Якщо дама приймала любов лицаря, то її згода була обставлена цілою низкою церемоній, що нагадують обряд принесення васальної клятви. Лицар ставав на коліна і вкладав складені долоні в руки своєї коханої, а потім в присутності свідків клявся до смерті служити їй і захищати її від ворогів. Беручи його клятву, дама обіцяла вірно його любити, одягала кільце йому на палець, цілувала його і дозволяла йому піднятися з колін. Існували навіть спеціальні суди, які розбирали справи, щодо любовних стосунків. Суддями в них були жінки. Навіть вчені мужі і студенти університетів пишалися своїм знанням тонкощів любові і вихваляли своїх обраниць у віршах. Шляхетна піднесена любов – монополія лицарства. Тільки жінка з сеньйоріального класу володіла привілеєм порушувати це почуття, але ніяк не простолюдинка [3, 156].

Є два правила лицарської поведінки, дві пристрасті і два обов'язки: боротися і любити. І те й інше має відбуватися абсолютно безкорисливо. Куртуазна любов заснована на поклонінні Дамі і будується за моделлю васальних відносин. Жінка в цьому дуеті грає головну роль, займає місце сеньйора. Закоханий приносить клятву своїй обраниці і служить їй як сюзерену. Культ любові включає окремі ступені посвяти, а його центральним пунктом стають випробування. Лицар служить в ім'я ідеї, а Дама – лише привід для вираження почуттів і демонстрації честі. Таким чином, характер цих відносин платонічний. На доказ цього варто відзначити, що культ Дами процвітав при дворах великих сеньйорів. Як правило, об'єктом поклоніння обиралася господиня замку. Для васалів свого чоловіка, мандрівних менестрелів з родин бідних і малоземельних лицарів, вона залишалася недосяжною. Вони прославляли зрілу заміжню жінку, не розраховуючи на взаємність [3, 162].

Отже, становище жінки в середньовічному англійському суспільстві можна визначити по-різному. З одного боку, самотня жінка мала право самостійно вирішувати деякі питання, а також існував культ Дами, що прославляв жінку. З іншого – жінка мала пригноблене становище. Адже, під час подружнього життя вона мала обмежені права, підкорялась чоловікові.

Список використаних джерел і літератури:

1. Арнаутова Ю. С. Женщина в культуре мужчин: брак, любовь, телесная красота глазами агнографов // Адам и Ева: Альманах гендерной истории №1 – М. : Мысль, 2001. – с. 47 – 90.
2. Дюби Ж. Европа в Средние века / Ж. Дюби. – М. : Полиграмма, 1994. – 320 с.
3. Роулиг М. Европа в Средние века / М. Роулиг. – М. : Центрполиграф, 2005. – 224 с.
4. Рябова Т. Б. Женщина в истории западноевропейского средневековья. / Т. Б. Рябова. – И. : Юнона, 1999. – 212 с.

Науковий керівник: к. і. н., доцент Гальченко С. І.

Н. А. Маслюк

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

РОЗВИТОК ТЕАТРАЛЬНОГО, ТА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ІНДІЇ

Самобутнє театральне та музичне мистецтво завжди було традиційною рисою індійської культури. За ведійського періоду театралізовані вистави розігрувалися просто неба. На початку нашої ери в країні з'явилися перші невеликі театральні приміщення. Декорацій у них не було, театральний реквізит був убогим, їх замінювали інші артистичні умовності: певна хода, міміка, жестикуляція тощо.

Велика увага приділялася музичному оформленню спектаклів. Однак, на відміну від сучасних індійських спектаклів, які, на думку європейських театралів, перенасичені співом, у староіндійських монологах та діалогах артисти декламували або читали співучим голосом, але не співали. Примітною особливістю староіндійського театру була його схильність до

мелодрами й патетики, притаманних і нинішньому театральному мистецтву країни. Трагічні сюжети не допускалися на сцену з тих міркувань, що трагічного вистачає й у реальному житті.

Театр був надзвичайно популярним у Стародавній Індії, особливо серед інтелігенції. Однак професія артиста не належала до престижних, вважалася «підлою», самі ж артисти були шудрами.

Стародавні індійці говорили: «Той, хто не знає ні музики, ні літератури, ні іншого мистецтва, не людина, а худоба, хоч він не має ні хвоста, ні рогів». Музика відігравала в їхньому житті поважну роль. Мистецтвом професійних музик і танцівників тішили себе раджі й вельможі, а в індійських міфах не цуралися цієї розваги й боги, яким слугували небесні музики й танцівниці [2, 6].

Про розвиток староіндійської музичної культури розповідає трактат Натяшаstra, складений, найімовірніше, в перші століття нашої ери. Він свідчить, що на той час у країні вже існувала добре відпрацьована музична система, яка пізніше лягла в основу індійської класичної музики.

Класична індійська музика, багато в чому незрозуміла сучасному слухачеві, завжди грала істотну роль в житті суспільства: вносила заспокоєння в суєту повсякденного життя, надавала поетичність релігійним обрядам і трудовим процесам. Знання музики вважалося обов'язковим для благородної людини.

Музика Індії, що бере початок від священних книг «Вед», була найтіснішим чином пов'язана з релігійними віровченнями і сприймалася як універсальний засіб пізнання Бога. Вона допомагала людині краще усвідомити свою нерозривність з навколишнім світом, давала йому певний емоційний досвід і естетичну насолоду. З гімнів «Рігвед» склалися пісні про зміну пір року, про полегшення, яке приносили дощі, після невблаганної спеки довгого літа і про торжество весняного оновлення [2, 7].

Слух європейця індійська мелодія вражає своєю екзотикою. У звукоряді індійської гама є багато півтонів і навіть чвертьтони. Індійські мелодії класифікуються за рагами – певною послідовністю п'яти й більше тонів, що становлять основу мелодії. Кожна рага має своє емоційне навантаження, символізує радість, веселощі, кохання, спокій, страх тощо. Теми раги пов'язані з конкретним часом доби або року, вони покликані викликати стан або почуття, загальне для людини і природи. Добовий цикл раг починається з досвітній пори: є спеціальні раги, що символізують зустріч темряви і світла. Всі основні ранкові раги суворі і нагадують молитву, так як ранок призначене для молитов і медитації. У міру того як день набирає силу, вступають світліші раги, після полудня виконуються раги, які асоціюються з сонячними променями, пробиваються крізь листя дерев. Раги другої половини дня напружені і спекотним, так як це час найбільшої денної активності. Із заходом сонця їх змінюють спокійні і умиротворені вечірні раги. Під час від заходу сонця до півночі виконуються світлі, ліричні і романтичні раги. Нічні вимагають виняткової ретельності виконання, сповнені таємниці, магії і глибини. Крім перерахованих, є раги для сезону дощів, весняні або пов'язані зі святом врожаю.

Виконання раги – велике мистецтво. Насамперед музикант прагне надати виконанню характер довірчої бесіди. Музикант-віртуоз, запрошуючи слухачів у світ раги, робить їх повноправними учасниками творчого процесу. Музичний твір ніколи не репетирується заздалегідь, його виконання не підпорядковується суворим правилам. Це, скоріше, мистецтво імпровізації, при якому виконавець прагне залучити слухачів у невимушену бесіду. Безумовно, досягти такого ефекту можна лише за участі невеликої кількості виконавців у камерній обстановці. Не менше мистецтво потрібне й від слухача. Слухати музику раги настільки ж важко, як і навчитися грати або співати її. Посвячений слухач по одній фразі раги може відтворити у свідомості її цілісний образ [3, 149].

Староіндійські мелодії позбавлені гармонійної основи й базуються на ритмі ударних інструментів. Важливою особливістю староіндійської музики є також те, що музикант у ній – завжди імпровізатор. Він виконує ключову музичну фразу, а потім без кінця варіює її, причому щоразу по-новому, так що кожне виконання однієї й тієї ж мелодії є неповторним [3, 139].

Стародавні індійці створили низку музичних інструментів, найпоширенішим з яких була схожа на староегипетську ліру віна. Музиканти грали також на флейті, інших язичкових та ударних інструментах.

Розвивалося в Стародавній Індії також мистецтво вокалу. Спів найчастіше був варіацією простої мелодії, яка зводилася буквально до однієї фрази.

Мало змінилося упродовж століть і індійське танцювальне мистецтво. У стародавніх танцях також основну роль відігравали музичний ритм і жести, причому в танці брала участь практично кожна ділянка тіла танцівника чи танцівниці. Найменший порух мизинця чи брови розповідав втаємниченому в секреті цього мистецтва цілу історію. Найбільше вражає в індійському танці позиція рук танцівника – мудра. Самим лише складним кодом положень своїх рук і пальців він передавав широку гаму емоцій, схвилювано розповідав про різні події з життя богів, людей, тварин.

Мистецтво індійського танцю дуже складне. На оволодіння ним потребувалися роки напруженої праці. Тому в Стародавній Індії танці завжди виконувалися професіоналами. Соціального табу на цей вид розваг у глибині століть, здається, не існувало (їх цуралося лише жрецьтво)[2, 6].

Список використаної літератури:

1. Електронний ресурс – [Режим доступу] <http://news.dks.com.ua/index.php/news/kultura/25494-indiya-krajina-kontrastiv-ta-zmin-novograd-volinskij-nyu-deli-tranzit-foto>
2. Крижанівський О. Культура стародавньої Індії / О. Крижанівський // Історія України. 2001. - № 18. – С. 6-17.
3. Шинкаренко О. В. Культура Індії / О. В. Шинкаренко // Історія світової культури. Культурні регіони. - 2001. – С. 138 – 181.

Науковий керівник: к.і.н, доцент Мазур О. О.

Д. С. Пацян

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ПРОБЛЕМА СТВОРЕННЯ ЛІГИ НАЦІЙ

Ліга націй – перша універсальна міжнародна міжурядова організація з підтримки миру та безпеки. Головною завданням було боротьба за мир, співробітництво та безпека народів. **Найважливіша мета** – підтримання миру, збереження повоєнного статусу-кво, виконання умов Версальського миру. Ідея створення Ліги націй належить Великобританії. На Паризькій мирній конференції 1919–1920 рр. за пропозицією Президента США М. Вільсона питання про створення міжнародної організації, яка мала назавжди покласти кінець війнам, було поставлено на першочерговий розгляд. Питання створення Ліги викликало серйозні суперечки між головними учасниками конференції. На одному з засідань з'ясувалося, що плани створення, викладені від різних делегацій, мають чимало відмінностей і потребують подальшого доопрацювання. Почалась боротьба між Англією, Францією та США щодо проекту статуту[1].

Французький план передбачав: включення до статуту пункту про створення міжнародних збройних сил, здатних підтримувати безпеку в Європі. Франція сподівалася використати свою перевагу в сухопутних силах і зробити їх основою майбутньої міжнародної армії, що при необхідності можна було б направити проти Німеччини. Французька делегація вважала, що спочатку необхідно підготувати й підписати договір з Німеччиною, а потім займатися створенням міжнародної організації[3].

Американська позиція: Вільсон думав, що створення світового порядку потрібно починати з будівництва Ліги. На думку США, Лізі як головній міжнародній організації по створенню нової системи колективної безпеки можна було делегувати право розробки мирного договору з Німеччиною. Вільсон наполягав на підготовці проекту створення